

167/2 GROELVA

FYLKE: Nordland

Kommune: Steigen og Sørfold

Nedbørfelt: 54 km²

Toppunkt: 872 m o.h.

Utløpspunkt: 0 m o.h.

Marin grense: ca 100 m o.h.

Kraftpotensial: 42 GWh

SP-kategori: II

Økonomiklasse: 4

Naturgeogr. region: 43b

Groelva har utløp i Sagfjorden mellom de to fjordene Sørfolda og Nordfolda i et kontrastrikt landskap med høye fjell og dype fjorder.

Vassdraget må karakteriseres som et kystvassdrag med oseanisk klima. Årsnedbøren er i størrelsesorden 1200 mm, men den lokale variasjonen er stor på grunn av topografien.

Nedbørfeltet består av to store innsjøer, Grovatnet og Tennvatnet, med areal på henholdsvis 2,8 km² og 1,8 km². Begge vannene ligger i glasielle bassenger i fjellgrunnen. Tennvatnet i sør er omgitt av myrer som skrår ned mot vannet og det får tilsig av flere mindre bekker. Tennelva følger en liten nedskåret elvedal ned til Grovatnet hvor den har utløp omtrent midt på den sørlige delen. Grovatnet strekker seg øst-vest og er omgitt av myrlendt skogvegetasjon. I sørøst skråner terrenget relativt kraftig opp mot Grønnlifjellet, mens terrenget nord for vannet er noe slakere. Botelelva og Kvandalselva drenerer dette området, mens Nordbotnelva drenerer de østlige arealer. Alle tre elvene renner ut i Grovatnet. Botelelva har sitt utspring ved foten av Lappskardfjellet, som er feltets høyeste topp. Fra Grovatnet som ligger 90 m o.h. har Groelva jevnt fall ned til utløp.

Berggrunnen består av glimmerskifer og glimmergneis. Løsmassedekket er tynt og usammenhengende.

Subalpin bjørkeskog med noe furu dominerer under tregrensen. Det finnes imidlertid også innslag av rike gråorbester. Myr dekker betydelige arealer innen nedbørfeltet.

Det er anlagt bilvei fra Groelvas utløp via det sørvestlige hjørnet av Grovatnet til nordenden av Tennvatnet. Her ligger det et fåtall hus. Det samme er tilfellet ved utløpet i fjorden der det i tillegg er noen få hytter. Ei kraftlinje krysser nedbørfeltets vestlige del. Ved Grovatnet/Tennvatnet er det granplantefelt som dekker ca 8000 da.

Naturfaglige verdier

Groelva er et godt egnet typevassdrag, mens referanseverdien er noe mindre. Ferskvannsbiologisk er det lagt vekt på at objektet må vurderes sammen med Sagelva og Lappvasselva. Disse vil være godt egnede typeområder for Sørfold-Ballangenområdet (naturgeografisk region 43b). Området er fra før ikke representert med vernede vassdrag.

Geofag

Slake glasielle basseng oppfylt av vann og korte elvestrekninger karakteriserer vassdraget. Det er lite løsmasser i feltet. Ved utløpet i fjorden bygges det opp et interessant delta. Den skjermede beliggenheten til deltaet medfører at de fluviale prosesser dominerer og deltaet er lite påvirket av marin abrasjon. Ut over denne lokaliteten er det ikke påvist geofaglige forhold av spesiell interesse.

Middels verneverdi **

Botanikk

Vegetasjonen i vassdraget er mer variert enn det som er vanlig ellers i regionen. Flere vegetasjonstyper er representert, men det er alt overveiende trivielle vegetasjonstyper. Subalpin bjørkeskog, spredt furu og store myrer dekker det største arealet. I tillegg finnes rike gråorbekker og strandenger.

Vassdraget er middels godt egnet som type- og referansevassdrag.

Middels verneverdi **

Landfauna

Groelvas nedbørfelt har en middels rik forekomst av våtmarksfugl. Ender er dårlig representert, mens vadefugler forekommer med flere arter, særlig på myrene vest for Tennvatnet og nord for Grovatnet. Utløpsosen har en viss betydning for fugl knyttet både til ferskvann og til saltvann. Trolig kan området også tjene som rasteplass under trekket. Nedbørfeltet er middels godt egnet som typeområde, og tilstanden er vurdert som middels. Ingen spesielt sjeldne arter er påvist i nedbørfeltet.

Middels/stor verneverdi **(*)

Vannfauna

Vannkvaliteten, preget av middels høyt elektrolyttinnhold og pH omkring det nøytrale, er noe bedre enn i nabovassdragene. Vassdraget må betraktes som middels produktivt. Planktonsamfunnet er dominert av arter med vid utbredelse, men det er også registrert to sjeldne arter.

Bunnfaunapróver indikerer relativt artsrike samfunn, også med enkelte mer sjeldne arter.

Groelva har liten eller ingen oppgang av anadrom fisk. Grovatnet har bestander av ørret og røye, mens Tennvatnet kun har røye. Groelva bør sees i sammenheng med Sagelva og Lappvasselva, da de utgjør en enhet med god spredning av ferskvannsbiotoper. De er godt egnet som type- og referanseområde for Nordlands maritime bjørk- og furuskogregion, Sørfold-Ballangenområdet (region 43b).

Stor/meget stor verneverdi ***(*)

Kulturminneverdier

Kystsamer holdt til i området på 1500-tallet og en gammel hustuft ved Tennvatnet kan skrive seg fra denne bosetningen. Reindrift som hovednæring går trolig tilbake til 1600-tallet. Driften var, typisk for distriktet, stasjonær på halvøya, med vinterbeiter på strandflatene og i dalene og sommerbeiter i fjellet. Grovassalmenningen var et viktig beiteområde, og det er opplysninger om gammer her. Kulturminner fra gårds- og utmarksdrift stammer både fra norsk og kystsamisk bosetting. Ved Tennvatnet og Grovatnet og ved utløpet ligger det gårdsbruk, og noen eldre hus og tufter. Bosettingen går langt tilbake i tid, men rundt 1850 skjedde en innvandring til området fra Rana. Ved Grovatnet ligger flere naust og båtstøer. Veien fra Grovatnet til Tennvatnet har gamle oppmuringer og bl.a. en gammel steinbru.

I området er det varierte kulturminner som er typiske for distriktet, og de viser mangesidig bruk av både norske og samiske kulturgrupper. Kulturminner og kulturlandskap har opplevelsesverdier og kunnskapspotensial av lokal betydning, mens de samiske minnene også er av regional betydning på tvers av riksgrensen.

Stor verneverdi ***

Friluftstinteresser

Atkomstmulighetene er dårlige, da området bare kan nås med båt eller til fots (ca en dagsmarsj). Innen området er tilgjengeligheten god. Det er hovedsakelig folk fra Sørfold og folk som ferierer i Sagfjord som er brukere av området. Området er også et dags- og helgeturområde for befolkningen i kommunen. Vanligste friluftslivsaktiviteter i nedbørfeltet er fotturer, skiturer, fiske, jakt, bærplukking og roturer. Tiltak som bedrer mulighetene for friluftsliv i vassdraget er en leirskole, skogskoie, båter, fiskestelltiltak, fiske- og jaktkortsalg, kjerreveier og stier. Det er ikke lett å finne erstatning for et

såpass stort sammenhengende natur- og friluftslivsområde. Området er i generalplanen for kommunen og i fylkeskommunale planer utpekt som et viktig friluftsområde.

Stor verdi ***

Landbruksinteresser

Jord- og skogbruk

Nedbørfeltet omfatter 600 da dyrket mark og nærmere 1.400 da dyrkbart areal. Det produktive skogarealet er på ca 24.700 da, hvorav omtrent halvparten har middels og til dels høy bonitet. Barskog dekker anslagsvis 11.000 da av arealet. Av dette utgjør granplantinger mer enn 8.000 da. Til sammen er det 26 bruk, hvorav fire er i drift. Alle ligger i midtre del av feltet med god veiforbindelse. I skogen er aktiviteten minimal til tross for stort behov for rydding og tynning i granplantefeltene. Arealgrunnlaget er stort nok til at flere familiebruk kan etableres i nedbørfeltet. En viktig forutsetning er at området får skikkelig veiforbindelse.

Liten/middels verdi ()

Reindrift

De sentrale deler av området mellom Vinkfjorden og Sørfjorden er kjerneområde for dagens reindrift i Vinkfjell reinbeitedistrikt. Det blir benyttet hele året.

Meget stor verdi ****

Kraftressurser

En utbygging av Groelva er vurdert sammen med Trollelva. En kraftstasjon med utløp i Sagfjorden vil kunne utnytte fallet mellom Trollvatn (kote 157)/Tennvatn (kote 164) og Grovatn (kote 99) og fjorden. Deler av Styrkesneselva kan også overføres til Tennvatn. Som reguleringsmagasin er Trollvatn tenkt regulert 16 m (+1 m, -15 m) og Grovatn regulert 3 m (+1 m, -2 m). Dette gir 42 GWh midlere årsproduksjon relativt dyr kraft, men over 80% av kraften er vinterkraft. Prosjektet er plassert i kategori II (7) i Samlet plan.